

eksperimenterende Vej. Man bør derfor paafønne den private Virksomhed ved Siden af Statens, og Spørgsmaalet bliver altsaa i dette Tilfælde: Er det nødvendigt at have en Statsanstalt, kunne de private Kræfter ikke her slaa til? Er det nødvendigt, saa maa vi have den, saa er der ikke noget at sige til det. Den ærede sidste Taler har oplyst os om, at man til det her omhandlede Forsmaal overalt har Statsanstalter. Alene Danmark danner en Undtagelse, skønt vi her netop tidlig have været enige om, at Kvinderne ere fortrinlig stiftede til Værgering. Den ærede Taler undrede sig over, at ved Siden af denne Enighed fra alle Sider om denne Ting hos os — og jeg giver det ærede Medlem Ret i, at denne Enighed er her — ere vi det eneste Land, som ikke har Statskoler for Kvinder. Men dette kunde jo hænge sammen med den frivillige Bevægelse i Landet og med, at den ikke har været til Stede i samme Grad i andre Lande maaste med Undtagelse af England, hvor den paa visse Omraader har været stærkere. Spørgsmaalet bliver da for mig: Hvorledes er denne Uddannelse af Lærere her i Landet hidtil blevet udført? Ja, skal jeg se paa Resultatet, saa synes alt jo at se meget godt ud. Efter de statistiske Opgørelser, som findes over det Antal af Lærere, der ere blevne dimitterede i de sidste 30 Aar — saa længe har denne Bevægelse vistnok været — skulde der være blevet dimitteret omtrent 1400, et Resultat, som jeg for øvrigt tror ikke er ganske rigtig. Jeg slutter det deraf, at jeg har opgjort Resultatet for de sidste 20 Aar, og i den Tid er der blevet uddannet 1357 Lærere. Jeg maa befende, at der er et enkelt Aar, hvor jeg savner den officielle Opgørelse, og jeg har da maattet tage det nærmest forud liggende Aars Opgørelse i Stedet, saa helt tør jeg ikke indstaa for Tallenes Rigtighed; men det fejler ikke meget. I de 20 Aar er der dimitteret 1357; skulde saa i 30 Aar kun 1400 være dimitterede, det tillader jeg mig dog at omtvivle. Ganske vist er det mig bekendt, at der i de første Aar blev dimitteret saa, men saa saa har det dog ikke været, at de ikke naa op over 1400; men deromkring vil Tallet nok bevæge sig. Af de 1357, der ere blevne dimitterede, er der ikke mindre end 865 med Karakteren: meget duelig, og 116 endogsaa med Udmærkelse, en ganske overordentlig stor Procent, som maa være meget tilfredsstillende for Folk, som lægge Vægt paa Eksamen, hvad den sidste ærede Taler ikke gjorde i nogen overdreven Grad. Jeg lægger heller ikke saa særdeles Vægt paa

Eksamen i den Forstand; jeg skønner meget godt, at Lærerne og Lærerne ikke kunne undvære Kundskaber, men jeg er enig med den sidste ærede Taler i, at det særlig for Lærernes Bedkommende kommer an paa Begejstring, Karakterstyrke og det etiske Grundlag. Af disse 1357, som ere dimitterede, er der ikke mindre end 1297, der efter de Opgørelser, her liggende for, have Ansættelse, og deraf have 853 Ansættelse i København, efter Opgørelsen for September, der ligger for. 807 eksaminerede Lærere ere ansatte i de officielle Skolers Tjeneste, og 490 i private. Det bliver det Tal, jeg nævnte før. Naar man nu ser, at der er ansat saa nær 1300 af de ca. 1400 Lærere, som ere dimitterede, saa kan den Paastand jo ikke være rigtig, som er udtalt i en Bjæce, der er omdelt til os, at der gaar Hundreder af Lærere ledige — det kan da ikke være eksaminerede Lærere, der gaa ledige. Jeg vil næsten forundre mig over, hvor de 1300 komme fra; for i de 30 Aar synes mig, at flere end 100 dog maa være dels døde, dels gaaede over i andre Livsstillinger. Det er mig ogsaa ad erfaringsmæssig Vej bekendt, at ikke mange af de eksaminerede Lærere for Tiden gaa ledige; jeg tror derfor, at den Omfæng, man kan have for de „flere Hundrede“ eksaminerede Lærere, der gaa ledige, den kunne vi se hørt fra. Gaar der Lærere ledige, saa er det ikke eksaminerede Lærere.

Lærernes Uddannelse har hidtil været overordentlig billig for Staten. Der er dimitteret i de sidste Aar over 100 hvert Aar, og Staten giver kun 15,000 Kr. som Tilskud til Lærernes Uddannelse, altsaa er der af Staten paa hver Lærere kostet kun ca. 150 Kr., foruden naturligvis, hvad de koste gennem Examination, Eksamenkommission, men det maa dog indrømmes, at det er overordentlig billigt. Se vi nu hen til, hvad den Anstalt, som her foreslaas, vil koste, saa er det jo en ganske enorm Sum — 350,000 Kr. Jeg overser ikke, at der skal være en Kostskole forbunden med Seminariet, og at det naturligvis naturligt er den, som gør det dyrt, da der jo maa være et Værelse til hver Elev, eller dog Tomands-Værelser; men endda forekommer det mig, at det er en enorm Sum. Jeg skal minde om, at Seltinge Seminarium, der nylig er opført, kun har kostet mellem 20 og 30,000 Kr.; ganske vist er der ingen Kostskole, men det er jo ogsaa en enorm Forstel, og det forekommer mig, at 350,000 Kr. ligger over alle Grænser. Jeg har dog lidt Renskab til de Forhold og ved, at man kan bygge en meget ordentlig Realskole for 30—40,000 Kr., og der er